

На правах рукопису
УДК 339.187:334.5

МІЩУК Ігор Пилипович

**ЕКОНОМІКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПРОБЛЕМИ
РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ТОВАРОПОСТАЧАННЯ
РОЗДРІБНОЇ ТОРГОВОЇ МЕРЕЖІ СПОЖИВЧОЇ
КООПЕРАЦІЇ**

Спеціальність 08.07.05 — Економіка торгівлі і послуг

**Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук**

339
338.46

АВ 33.127

Робота виконана у Львівській

ЛНБ України ім.В.Стефаніка

Науковий керівник:
кандидат економічних наук, доцент

Науковий консультант:
кандидат економічних наук, професор АПОПІЙ В. В.

Офіційні опоненти:
доктор економічних наук, професор КОРОЛЬКОВ І. І.
кандидат економічних наук, доцент МАРИНИЧ І. А.

Провідна організація:
Відділ регіональних програм і міжгалузевих балансів інституту
Регіональних досліджень АН України

Захист відбудеться , 26 жовтня 1995 р. в 12 год.
на засіданні спеціалізованої ради К—04.15.01 у Львівській комерційній
академії за адресою: 290008, Львів, вул. Туган-Барановського, 10

З дисертацією можна ознайомитись в бібліотеці Львівської
комерційної академії

Автореферат розіслано , 22 вересня 1995 р.

Вчений секретар спеціалізованої ради,
кандидат економічних наук, доцент

В. І. БЛОНСЬКА

ЛНБ ім. В. Стефаніка
АН України

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Стратегія формування національної ринкової економіки як функціонально цілісної системи об'єктивно вимагає пошуку наукових підходів у якісному оновленні всіх її сфер, в тому числі - і сфери товарного обігу. Саме сфера обігу товарів і послуг, найбільш сприйнятлива до ринкових перетворень, в результаті перебудови виявилась зруйнованою, слабо керованою і малоефективною як в економічному, так і в соціальному плані, нерационально реалізуються її функції.

Одна із головних функцій цієї сфери - доведення товарів від виробництва до споживання, здійснюється з перебоями, диспропорціями, із значними невиправданими витратами, що паралізує певною мірою і процеси відтворення, і саму систему торгового обслуговування. В цих умовах надзвичайно актуальним стає завдання докорінного реформування системи товаропостачання роздрібною торговою мережі на принципах науковості, комплексності та ефективності.

Питання наукової теорії організації товаропостачання роздрібною торговою мережі розглядалися рядом вітчизняних та зарубіжних вчених: Батітов Л.П., Вораном С.І., Подвіженком І.С., Спельбаумом Ш.В., Корольковим І.І., Гоголем В.І., Панкратовим Ф.Г., Плешевим А.М., Расторгуєвим Є.І., Зерматі П., Дененбургом Р та ін. Роботи цих авторів значною мірою сприяли створенню наукових основ системи товаропросування і безпосередньо - товаропостачання. Проте, вони не охопили і не могли охопити питання функціонування системи товаропостачання роздрібною торгівлі в умовах повної децентралізації товаропросування, її оптимізації на принципах логістики, регулювання і управління методами, ефективними для ринкового середовища. Отже, в науково-теоретичному плані фундаментальні питання створення сучасних ефективних систем товаропоста-

чення розроблені недостатньо. В той же час, в плані узагальнення практичного досвіду, необхідно відзначити, що у вітчизняній торгівлі таких серйозних узагальнень немає, а копіювання зарубіжного досвіду є малоприйнятним через специфіку економіки України.

Вищесказане обумовлює актуальність теми дослідження, теоретичну і практичну необхідність розробки принципових питань створення і функціонування ефективних систем товаропостачання.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є вивчення та аналіз товаропостачання як організаційно-економічної і технологічної системи, обґрунтування шляхів її реформування і функціонування на нових принципах.

Для досягнення поставленої мети у роботі розглядалися і вирішувалися наступні завдання:

- вивчення і теоретичне узагальнення суті і змісту процесу товаропостачання, поняття і складу системи товаропостачання роздрібною торговою мережі;
- оцінка стану, сучасних тенденцій організації товаропостачання;
- виявлення можливості використання логістичного підходу при організації системи товаропостачання роздрібною торговою мережі і аналіз наявних для цього передумов;
- аналіз ефективності системи товаропостачання роздрібною торговою мережі в умовах формування ринкового середовища, розробка системи показників для оцінки якості товаропостачання з позицій роздрібною торгівлі;
- визначення основних напрямків удосконалення організації і технології товаропостачання;
- пошук нових організаційних форм підприємств-учасників системи товаропостачання.

Предмет і об'єкт дослідження. Предметом дослідження є система товаропостачання роздрібною торговою мережі. Об'єктом дослід-

жінни обрана кооперативна торгівля продовольчими товарами західних областей України.

Теоретична і методологічна основа дослідження. Теоретичну і методологічну основу дослідження складають елементи мікроекономіки, системного аналізу, логістики.

В дисертаційній роботі використані праці вітчизняних та зарубіжних вчених-спеціалістів в галузях організації, управління, економіки торгівлі; законодавчі акти, нормативні та інструктивні матеріали органів державного управління з питань розвитку торгівлі; матеріали вищих органів управління споживчої кооперації; нормативні та інструктивні внутрішньосистемні документи.

В процесі дослідження для аналізу та узагальнення накопиченої інформації використовувались методи системного аналізу, економіко-статистичного групування, порівняння, динамічних рядів, ланцюгової підстановки даних, експертних оцінок, тощо. Для обробки результатів проведених автором в західних областях України обстежень використовувалась ПЕОМ IBM PC/AT 386.

Наукова новизна дисертації. Наукова новизна роботи полягає у дослідженні товаропостачання роздрібною торговою мережею з позицій системного підходу - як організаційно-економічної та технологічної системи, обґрунтуванні шляхів та принципів її організації на новій основі, характерній для ринкової економіки. В роботі:

- обґрунтовані сутність та новий зміст товаропостачання, сформульовані сучасні вимоги до його раціональної організації, уточнені функції системи товаропостачання і класифікація факторів, що визначають її ефективність;

- сформульовані і поставлені крупномасштабні організаційні, правові, економічні, технічні і технологічні проблеми реформування системи товаропостачання в умовах формування ринкових відносин;

- визначені умови і можливість використання логістики в орга-

нізації товаропостачання і оптимізації руху товарних потоків у кооперативній торгівлі продовольчими товарами;

- запропонована орієнтована на логістику фасетна класифікація роздрібних торгових підприємств як кінцевих споживачів послуг системи товаропостачання;

- рекомендована оптимальна структура джерел товаропостачання роздрібною торговою мережі по торгівлі продтоварами з участю торгово-посередницьких та виробничих структур в межах системи товаропостачання кооперативної торгівлі;

- запропоновано нову концепцію технології доведення продовольчих товарів до роздрібних торгових підприємств, відповідний комплекс технічних засобів та суттєві зміни щодо порядку організації товаропостачання роздрібною торгівлі;

- визначені і теоретично обґрунтовані шляхи покращення управління товаропостачанням, підвищення ефективності даної системи на основі використання сучасних методів управлінської діяльності, запропоновані заходи по посиленню впливу на механізм господарських зв'язків;

- розроблена система показників оцінки якості товаропостачання роздрібною торгівлі, орієнтована на досягнення логістичного принципу "*just in time*".

Практична цінність роботи полягає у тому, що запропоновані підходи до реформування системи товаропостачання роздрібною торгівлі дозволять мінімізувати міжфункціональні та міжгалузеві диспропорції в межах системи споживчої кооперації, підвищити її конкурентоспроможність в умовах наростання конкурентної боротьби на ринку продовольчих товарів.

Формування нових організаційних структур, використання послуг комерційних посередників для формування асортименту товарів і доведення товарного потоку до роздрібною торговою мережі, спро-

можні забезпечити прискорення оборотності матеріальних і фінансових ресурсів кооперативної торгівлі, скоротити витрати обертання торгових підприємств і імобілізацію їх коштів, і, тим самим, підвищити економічну ефективність функціонування кожного елемента системи товаропостачання. Цьому ж сприятиме раціоналізація комплексу технічних засобів для доставки товарів і узгодження їх параметрів із вимогами роздрібних торгових підприємств.

Використання запропонованої автором системи показників оцінки якості товаропостачання дозволить аналізувати стан діяльності окремих учасників і загалом системи товаропостачання з позицій кінцевого споживача її послуг - роздрібної торгівлі.

Апробація і впровадження результатів дослідження. Основні результати проведеного дослідження доповідались на науково-методичних конференціях професорсько-викладацького складу Львівської комерційної академії /ЛТЕІ/ в 1989-1995 рр., всесоюзних та міжнародних науково-практичних конференціях в Київському торгово-економічному інституті, Московському кооперативному інституті, Новосибірському інституті радянської кооперативної торгівлі, УкрНДІ торгівлі і громадського харчування, тощо.

Опубліковані автором методичні розробки по організації товаропостачання, вибору форм, методів товаропостачання, організації транспортного забезпечення процесу товаропросування використовуються в учбовому процесі Львівської комерційної академії /довідка про впровадження № 314-01 від 23.08.1995 р./.

Результати дисертаційного дослідження впроваджені у практику роботи Івано-Франківської облспоживспілки /довідка про впровадження № 20-94 від 22.08.1995 р./, Житомирської облспоживспілки /довідка про впровадження № 21-8/179 від 21.08.1995 р./, Івано-Франківського міського споживчого товариства /довідка про впровадження № 264 від 22.08.1995 р./.

Публікації. По темі дисертаційного дослідження опубліковано 20 робіт загальним обсягом 5,7 друкованих аркушів.

Обсяг і структура дисертації. Текстова частина дисертації містить 183 сторінки друкованого тексту, дисертація містить 73 таблиці в тексті і додатках, 6 малюнків. Список використаної літератури нараховує 155 найменувань.

Структура дисертації включає вступ, три глави, висновки, список використаної літератури і додатки.

У Вступі обґрунтована актуальність теми дисертаційного дослідження, сформульовані його мета та основні завдання, розкриті наукова новизна та практична цінність роботи.

В першій главі "Соціально-економічна сутність організації товаропостачання роздрібною торговою мережі споживчої кооперації" розглядається зміст процесу товаропостачання, його роль у задоволенні потреб сільського населення в продовольчих товарах, відслідковуються особливості формування асортименту товарів в процесі товаропостачання, аналізується структура системи товаропостачання, ustalений порядок організації постачання роздрібною торгівлі продтоварами, способи і методи його реформування.

В другій главі "Стан і ефективність системи товаропостачання продовольчими товарами роздрібною торговою мережі споживчої кооперації західних областей України" аналізується нормативно-технічна база з питань організації та реформування товаропостачання, досліджуються особливості роздрібною торгівлі як визначального елемента системи товаропостачання, рівень та умови впровадження прогресивних технологій товаропостачання у торгових підприємствах регіону, оцінюється ефективність товаропостачання в умовах переходу до ринкових принципів господарювання.

В третій главі "Шляхи реформування системи товаропостачання роздрібною торговою мережі споживчої кооперації в умовах переходу

до ринкових відносин" на основі проведеного аналізу пропонуються основні шляхи розв'язання виявлених проблем в організації товаропостачання, головні напрямки використання логістичних підходів для удосконалення управління товаропостачанням, запропонована система показників оцінки якості товаропостачання роздрібної торгової мережі в умовах ринку.

У Висновках узагальнені результати дисертаційного дослідження, сформульовані основні висновки та пропозиції.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ

І. Товаропостачання роздрібних торгових підприємств є об'єктивно необхідною передумовою виконання головної функції торгівлі - доведення товарів від виробництва до споживання.

В роботі уточнюється сутність і склад процесу товаропостачання, його відмінність від процесу товаропросування. Для визначення співвідношення цих процесів доцільним є застосування логістичного підходу. Це дозволяє визначити процес товаропостачання як логістичний процес, що включає комплекс операцій по комерційному і транспортно-технологічному забезпеченню доведення товарів від виробництва до роздрібної торгової мережі у кількості та асортименті, відповідаючих попиту окремих контингентів споживачів. На відміну від товаропросування, яке включає операції переважно лише з матеріальним потоком, товаропостачання слід розглядати як поєднання паралельно протікаючих матеріальних, інформаційних і фінансових потоків між учасниками системи, спрямованої на забезпечення товарами роздрібної торгівлі.

Під системою товаропостачання слід розуміти складний комплекс взаємопов'язаних і взаємодіючих між собою підприємств і організацій, здійснюючих доведення виготовленої продукції до споживачів, разом із сукупністю їх внутрішньо- та зовнішньосистемних

зв'язків і опосередковувачих їх комерційних та технологічних операцій. Принципова схема системи товаропостачання з позицій логістичного підходу зображена на мал. 1.

Мал. 1. Принципова схема логістичних ланцюжків, модифікованих відповідно до організації системи товаропостачання

Ефективне функціонування системи товаропостачання може бути досягнуто за умови оптимізації складу її учасників та врахування факторів, впливаючих на її організацію. З метою уточнення класифікації цих факторів пропонується їх поділ на виробничі, транспортні, соціально-економічні і торгово-організаційні; в складі останніх виділені групи економічних, фінансових, організаційних, технологічних, технічних і комерційних факторів. Специфічні особливості організації товаропостачання роздрібних торгових підприємств споживчої кооперації обумовляються, насамперед, економічними та організаційними факторами, а в період переходу до ринкової економіки - також фінансовими факторами, які значною мірою визна-

чають організацію господарських зв'язків, асортиментну стратегію, ланковість товаропросування, тощо.

2. Система товаропостачання роздрібною торговою мережею споживчої кооперації формує на сільському ринку пропозицію товарів - масу споживних вартостей, здатних задовольняти людські потреби, і створює тим самим умови для забезпечення кількісної і структурної збалансованості між попитом і пропозицією. Особливі умови діяльності споживчої кооперації, яка і в сучасних умовах залишається практично єдиною торговою системою в сільській місцевості, вимагають врахування в процесі організації товаропостачання як економічних /досягнення оптимального рівня рентабельності господарювання/, так і соціальних аспектів, пов'язаних з необхідністю забезпечення в кооперативній роздрібній мережі широкого асортименту товарів у відповідаючих попиту населення обсягах. Досягнення цієї мети можливе лише за умови покращення роботи по формуванню асортименту товарів у магазинах і оптимізації складу учасників системи товаропостачання шляхом залучення оптових посередників.

3. В новій економічній ситуації з особливою гостротою постає проблема реформування системи товаропостачання з метою переходу до більш виського рівня її організації, адекватного умовам функціонування на сучасному ринку. Одним із варіантів такого реформування слід вважати побудову орієнтованої на роздрібну торгівлю вертикально інтегрованої системи товаропостачання за принципом логістичної системи. Це передбачає створення адаптивної системи із зворотним зв'язком, організовуваної роздрібною торговою організацією чи підприємством, яка виконує комерційні, технологічні, транспортні операції з метою доставки товарів у роздрібну торгову мережу у відповідаючих попиту населення кількостях та асортименті, в максимально можливій мірі підготовлених до роздрібного продажу і індивідуального споживання, при заданому рівні витрат.

Передумовами створення такої системи є:

- наявність і якість нормативної бази;
- відповідність економічних інтересів учасників системи і можливість їх узгодження при виникненні т.зв. "вузьких місць";
- методи і моделі управління товарними запасами, розв'язання транспортних задач, стандартні програми, пакети прикладних програм для вирішення конкретних комерційних проблем і ситуацій;
- потужність мережі і якісний склад технічних засобів реєстрації та управління інформаційним потоком, рівень розвитку та гнучкість систем АСУ технологічними процесами і підприємствами;
- оптимальність існуючої технології переробки товарів, параметрів і характеристик тари, можливість застосування контейнерних та пакетних перевезень;
- відповідність парку технологічного обладнання у постачальників і його структури умовам і способам опрацювання товарного потоку;
- рівень розвитку матеріально-технічної бази торгівлі і готовність до здійснення операцій з товарами і тарою;
- наявність достатнього парку транспортних засобів і його оптимальна структура.

Проведеними дослідженнями встановлено, що в споживчій кооперації існує ряд передумов для використання логістичних підходів і принципів, зокрема:

- розроблена достатня нормативно-технічна база з питань організації і технології товаропостачання, централізованої доставки товарів з використанням прогресивних видів транспортної тари, яка після приведення її до реалій сучасної економічної ситуації може використовуватися і у потенційних логістичних системах;
- накопичений певний досвід організації матеріальних потоків у межах логістичних за своєю орієнтацією систем - мережі опорних

пунктів впровадження прогресивної технології товаропроробування з використанням тари-обладнання;

- розроблено ряд економіко-математичних і статистичних моделей та методів управління товарними запасами, прогнозування попиту і обсягів реалізації товарів;

- організовано мережу інформаційно-диспетчерських служб кооперативних підприємств та організацій, впроваджуються АРМ спеціалістів на базі використання сучасних ПЕОМ.

4. Особливе значення має наявність комплексу таких передумов у роздрібній торгівлі як кінцевому споживачеві послуг логістичної системи. В ході вибіркового обстеження роздрібною торговою мережею по торгівлі продовольчими товарами в споживчій кооперації регіону /на основі аналізу основних техніко-економічних показників магазинів "Продукти"/ виявлено існування у загальній сукупності підприємств значної кількості груп магазинів, які суттєво відрізняються одна від одної за рядом параметрів. При цьому основними групоутворюючими факторами нами визначені місцезнаходження магазину, чисельність обслуговуваного населення і розміри торгової площі підприємства торгівлі. Це вимагає сегментування споживачів /магазинів/ і диференціації рівня їх обслуговування в процесі товаропостачання. Одним із додаткових факторів, які впливають на вибір рівня сервісного обслуговування роздрібних торгових підприємств, виступає забезпеченість магазинів торговим персоналом. На період обстеження частка підприємств з одним продавцем загалом по регіону складала 32%, в тому числі в магазинах, розташованих у рядових селах - 63%. Серед магазинів "Продукти" з одним продавцем 76% складають дрібні магазини з торговою площею до 50 кв.м. Тому при організації постачання продовольчих магазинів у сільській місцевості дана обставина виступає суттєвим обмежуючим фактором щодо застосування децентралізованого методу товаропостачання

силами працівників роздрібної торгівлі.

5. Перехід економіки України на ринкові принципи господарювання обумовив процеси руйнування усталених господарських зв'язків, виникнення нових джерел виробництва і постачання продтоварів, відмову від традиційних джерел, форм і методів товаропостачання роздрібної торгівлі. В ході обстеження роздрібних і оптових підприємств регіону виявлено, що в 1989 - 1993 рр. мала місце невиправдана множинність джерел товаропостачання: якщо в 1989 р. в середньому по вибірковій сукупності магазинів товари завозились із 11,4 джерел, то в 1993 р. - із 13,1 од. При цьому відбулось зниження ролі оптової ланки у товаропостачанні продовольчих магазинів: її питома вага у вартості надходження впала з 54,5% до 49,9%, а у загальній кількості партій завезення продтоварів - з 26,9% до 18,4%. Натомість зросла частка транзитного завезення товарів з виробничих підприємств в загальній кількості партій /з 56,4% до 63,8%/. Недоліки в роботі оптових підприємств, а також неможливість формування оптимального асортименту продтоварів при транзитних поставках, обумовили необхідність здійснення товаропостачання магазинів через склади кооперативних організацій або ж через крупні кооперативні магазини, які не готові до організації якісного товаропостачання кооперативних магазинів.

Серед усіх груп постачальників і зараз найкращі умови для ефективного впровадження прогресивних технологій товаропостачання і формування асортименту товарів мають оптові підприємства, а серед них - оптові бази районної кооперативної ланки, які спеціалізуються на постачанні переважно продовольчих товарів.

Економічна ситуація також негативно вплинула на використання централізованої доставки товарів з підприємств-постачальників: за 1989-1993 рр. її рівень до загального обсягу надходження продовольчих товарів в магазини вибіркової сукупності ~~зни~~знився з

66,1% до 24,4%; частка партій, завезених в порядку централізованої доставки, у загальній кількості партій впала з 48,7% до 28,2%. Частка централізованої доставки продтоварів з оптових баз знизилась з 64,3% до 34,5% у кількості партій завезення і з 35,1% до 17,2% у загальній вартості надходження продтоварів у магазини. Превалювання децентралізованого методу товаропостачання привело до згортання прогресивних технологій товаропостачання і, перш за все, - з використанням тари-обладнання. За 1969-1993 рр. кількість підприємств торгівлі, у яких тара-обладнання виконувала весь комплекс притварних її функцій /зберігання, транспортування, реалізація товарів за методом самообслуговування/ знизилась з 40,4% до 24,3%. Зросла частка підприємств, які відмовились від використання тари-обладнання для завезення продтоварів і експлуатують її лише в якості торгових меблів /з 47,3% до 57,1%/.

Ряд причин згортання прогресивної технології товаропостачання з використанням тари-обладнання виявлено в процесі аналізу комплектів проектно-технічної документації: визначення обсягів реалізації продтоварів та їх планового надходження на основі єдиної для всіх магазинів опорного комплексу структури роздрібного товарообороту; неврахування сезонних змін у попиту населення на продовольчі товари.

6. Як наслідок, на протязі досліджуваного періоду значно змінились основні параметри товаропостачання, погіршилась якість роботи по формуванню асортименту товарів у магазинах і ефективність самої системи товаропостачання. Середня кількість партій поставки товарів у магазини вибіркової сукупності зменшилась у 2,8 разів, частота їх завезення - у 2,5 разів, а вартість партій завезення у днях роздрібного товарообороту зросла в 4,8 разів. Прискорене зростання середнього розміру партій продтоварів і середньої вартості одного найменування завезених товарів /відносно зміни товарообороту магазинів за цей же період/ свідчить про зміцнення

в останні роки тенденції до завезення більш крупних партій товарів у звуженому асортименті і розповсюдження її на всі групи магазинів вибіркової сукупності. При цьому одна партія товарів, завезених у магазин "Продукти", забезпечувала його в 1989 р. товарною масою в обсязі 0,3 днів торгівлі у районних та міжгосподарських центрах, 0,4 днів - у внутрішньогосподарських центрах і 0,6 днів - у рядових селах. В 1993 р. ці показники склали відповідно 1,1; 1,7; 2,2 і 2,3 днів, збільшившись відповідно у 4,4; 5,5; 5,5 і 7 разів. В 1989 р. поповнення товарних запасів по кожній асортиментній позиції здійснювалось приблизно 2 рази в місяць, в 1993 р. - через 18,3 днів.

Серед інших виявлених проблем слід відзначити:

- загострення проблеми збитковості операцій по завезенню в роздрібну торгову мережу дрібних партій хліба, хлібобулочних і мучних кондитерських виробів;
- зниження комплектності партій завезення предтоварів і звуження асортименту товарів у магазинах при одночасному збільшенні товарних запасів не лише у вартісному /що закономірно в умовах інфляції/, але і у відносному /в днях товарообороту/ виразі;
- переважання у складі витрат обертання кооперативних організацій тих статей, рівень яких безпосередньо залежить від організації товаропостачання /транспортні витрати; проценти за користування позиками банку/. Особливо гострою є проблема зростання частки витрат по останній статті, оскільки це свідчить про недотримання кооперативною торгівлею логістичного принципу роботи з мінімальними запасами товарів в умовах недостатності у системи оборотних коштів для їх закупівлі.

7. З метою виправлення такого становища у споживчій кооперації регіону необхідно використовувати логістичні принципи та підходи при організації системи товаропостачання роздрібною торговою

мережі; при стратегічному плануванні розвитку і реформування системи товаропостачання, виборі постачальників, видів систем розподілу продтоварів; при розв'язанні завдань тактичного плану з метою ідентифікації споживачів і визначення рівня їх сервісного обслуговування, уточнення показників оцінки якості товаропостачання, створення системи управління товаропостачанням і товарними запасами, удосконалення технологічного процесу товаропросування і вибору технічних засобів для їх забезпечення.

7.1. Основними засобами реалізації таких підходів вважаємо:

а/ використання фасетної класифікації роздрібних торгових підприємств-споживачів послуг системи товаропостачання за функціональною і структурною ознаками;

б/ створення підсистеми "Вивчення і прогнозування реалізації продтоварів" в межах АСУ кооперативних організацій на основі забезпечення всіх магазинів сучасними типами контрольно-касових апаратів;

в/ впровадження в практику аналітичної роботи кооперативних організацій оригінальної системи показників оцінки якості товаропостачання з позицій роздрібною торгівлі /мал. 2/;

Мал. 2. Система показників оцінки якості товаропостачання роздрібною торговою мережею

г/ визначення оптимальних методів постачання кооперативних магазинів продовольчими товарами і умов їх застосування;

д/ використання ефективних систем та методів управління товарними запасами та формуванням асортименту товарів;

е/ якісне перетворення діючих інформаційно-диспетчерських служб в організацію на їх основі служб управління товаропостачанням і товарними запасами; уточнення порядку подання заявок на завершення продтоварів у магазини.

7.2. Логістичні підходи до організації системи товаропостачання передбачають оптимізацію структури джерел постачання продтоварів і раціоналізацію господарських зв'язків між окремими учасниками системи. Для цього пропонується:

- централізація товаропостачання на оптових базах районних кооперативних організацій і передача їм функції організації даних процесів;

- якісне перетворення складів сільських споживчих товариств шляхом розширення їх площі, механізації складських і вантажно-розвантажувальних операцій, організації діляниць по фасуванню продукції, або реорганізації їх у територіально наближені до роздрібно-торгової мережі дрібногуртові підприємства;

- внесення ряду змін у договори та інші угоди на поставку товарів з метою забезпечення оптимальних умов для формування асортименту продтоварів у роздрібній торгівлі;

- застосування у практиці аналізу і планування товаропостачання показника "інтегрований рівень централізованої доставки товарів" $U_{цдт}$, розраховуваного за формулою:

$$U_{цдт} = \frac{O_{цдт} \cdot K_{цдт}}{O \cdot K} \times 100,$$

де $O_{цдт}$ - обсяги централізованої доставки товарів у магазини;

0
 Нцдг
 15

- загальні обсяги завезення товарів у магазини;
- кількість централізовано завезених партій товарів;
- загальна кількість партій завезення товарів.

7.3. Сучасне трактування проблеми організації товарних потоків при реалізації господарських зв'язків з позицій логістики передбачає ув'язку прийнятих організаційно-економічних рішень з комплексом технологічних операцій та набором відповідних технічних засобів. В зв'язку з цим необхідно:

а/ при складській формі товаропостачання перейти до концепції декомпозиції процесу товаропросування на два основні етапи /"виробник - оптовий склад" і "оптовий склад - роздрібне торгове підприємство"/ з підбором двох різних комплексів технічних засобів, відповідаючих особливостям кожного окремого етапу, і використанням блок-пакетної технології транспортування продтоварів. Доцільно також на цій основі запровадити систему "цільових" і "змішаних" поставок товарів;

б/ при транзитній формі товаропостачання слід виходити, насамперед, з техніко-технологічних особливостей та економічних характеристик роздрібних торгових підприємств, використовуючи технології товаропросування із застосуванням колісної тари-обладнання та малогабаритних автомобільних контейнерів і поставкою у них повністю підготовлених до реалізації продтоварів. З цієї точки зору необхідно розширити використання тари-обладнання, конструктивні особливості якої дозволяють одночасно завозити значну кількість різновидностей товарів і забезпечувати оптимальний рівень оборотності контейнерів.

Здійснення цих заходів дозволить реформувати систему товаропостачання кооперативної роздрібною торгівлі і суттєво підвищити рівень конкурентоспроможності споживчої кооперації в умовах ринку.

Положення дисертації відображені в таких основних публікаціях:

1. Некоторые пути повышения эффективности товароснабжения продовольственных магазинов //Тезисы докладов на Межвузовской научно-практической конференции. - Новосибирск. - 1991.
2. Роль і завдання споживчої кооперації у вирішенні соціально-економічних проблем села //Збірник наукових праць. - Тернопіль, - 1993. - у співавторстві.
3. Сучасні проблеми розвитку торгівлі та їх вплив на удосконалення системи товаропостачання роздрібної торговельної мережі // Тези доповідей на науковій конференції ДТЕІ. - Львів. - 1993.
4. Про можливість застосування концепції логістики при товаропостачанні кооперативних магазинів //Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції.-Львів.-1994. - у співавторстві.
5. Нові можливості кооперативного опту //Матеріали міжнародної науково-практичної конференції.-Полтава,-1995.-у співавторстві.
6. Роль інформаційних технологій у становленні логістичних систем в Україні //Матеріали республіканської науково-практичної конференції. - Львів. - 1995. - у співавторстві.

АННОТАЦІЯ

Мишук Игорь Филиппович. "Экономико-организационные проблемы реформирования системы товароснабжения розничной торговой сети потребительской кооперации", рукопись диссертации на соискание ученой степени кандидат экономических наук, специальность 08.07.06. "Экономика торговли и услуг". Защита состоится 26 октября 1995 г. во Львовской коммерческой академии.

В диссертации исследуется система товароснабжения розничной торговой сети, факторы, влияющие на ее организацию, рассмотрены основные элементы и процессы данной системы.

Посредством специальных обследований выявлены основные тенденции и проблемы организации товароснабжения розничной торго-

ной сети по торговле продовольственными товарами; с позиций комплексного подхода определена эффективность системы товароснабжения кооперативной розничной торговли западного региона Украины.

В работе предложены основные направления применения принципов и подходов логистики к организации товароснабжения магазинов, оптимизации структуры источников товароснабжения, разработана методика оценки качества товароснабжения с позиций розничной торговли.

Ключові слова: система товаропостачання, роздрібна торгова мережа, споживча кооперація, логістика, реформування

Summary

Mishchuk Igor Filippovich. "The economical-organisation problems of goods supplying systems referring in a retail trade network of consumer cooperative system". Manuscript of dissertation for the academic degree of candidate of economic sciences in the speciality 08.07.05. "Economics of trade and service". Dissertation will be defended on October, 26, 1995 in the Lviv Commercial Academy.

Dissertation examines the system of goods supplying of retail trade network, factors, that influences on its organisation; there are considering the main elements and processes of that system. By means of special investigations there are substantiated the main directions and problems of organisation of goods supplying in the retail trade enterprises over the supplying of foodstuffs; there is determined the efficiency of goods supplying system of cooperative retail trade in West region of the Ukraine.

Suggests recommendations for using a logistical approaches and principles at the goods supplying of shops, for optimisation of the sources goods supplying structure; there are designed the methods of quality's estimation of goods supplying.

Підписано до друку 19.09.95
Формат 60x84/16. Папір писальний. Друк офсетний.
1,25 др.арк. 1,16 ум.др.арк. 1,43 обл.-вид.арк.
Тираж 100 екз. Зам. 400
Віддруковано в друкарні ДКА
м. Львів-II, вул. Самчука, 6

3/1/2500

AB 33.127

